

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 12 0 U 005676 17 Uvp
Banja Luka, 05.06.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi Z.S. iz B. (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... od 15.03.2016. godine, tuženog Fonda, u predmetu ponavljanja upravnog postupka refundacije troškova korišćenja zdravstvene zaštite, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje stava 2. izreke presude Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 005676 16 U od 26.12.2016. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 05.06.2019. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 005676 16 U od 26.12.2016. godine se ukida u stavu 2. izreke kojim je odlučeno o troškovima upravnog spora i predmet se u tom dijelu vraća nižestepenom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) uvažena je tužba podnesena protiv uvodno označenog akta tuženog, kojim je odbačen prijedlog tužioca za ponavljanje upravnog postupka okončanog rješenjem tuženog broj ... od 18.12.2015. godine, a stavom 2. izreke pobijane presude obavezan je tuženi da tužiocu „na ime naknade troškova ovog postupka isplati iznos od 750,00 KM“.

Obrazlažući odluku o troškovima upravnog spora iz stava 2. izreke pobijane presude, koja je jedina predmet osporavanja od strane tuženog, sud je naveo da je tužilac koji je uspio u sporu, putem punomoćnika Centra za pružanje besplatne pravne pomoći, Kancelarija B. (u daljem tekstu: Centar), zatražio „priznavanje“ troškova upravnog spora prema troškovniku sadržanom u tužbi, te da je taj zahtjev osnovan shodno odredbi člana 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 63/11).

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje stava 2. izreke pobijane presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi osporava njenu zakonitost zbog povrede propisa o postupku koja je od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. Iznosi da je pobijanom presudom poništen osporeni zaključak od 15.03.2016. godine, te da je tuženi obavezan da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 750,00 KM, a koju presudu je tuženi izvršio u smislu da je donio novi upravni akt, te je od Centra zatražio da dostavi posebno ovlašćenje tužioca da se navedeni iznos uplati Centru tražeći istovremeno broj računa na koji bi se izvršila uplata. Međutim, dopisom broj 08/2.05/059-U-5/16 od 12.01.2017. godine Centar je obavijestio tuženog da on jeste rješenjem broj 08/2.05/059-U-5/16 od 05.05.2016. godine tužiocu odobrio besplatnu pravnu pomoć radi sačinjavanja tužbe za poništenje upravnog akta, ali da ga nije zastupao u navedenom postupku, niti je potraživao troškove istog. Uvidom u tužbu broj ... od 05.05.2016. godine utvrđeno je da je istu potpisao tužilac lično i da na njoj nema pečata i potpisa Centra. Ističe da odredba člana 49. stav 3. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“

broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), propisuje da troškovi postupka obuhvataju nagradu za rad advokata i drugih lica kojima Zakon o parničnom postupku priznaje pravo na nagradu. S obzirom na to da u konkretnom slučaju evidentno nije bilo troškova, a da ih je sud dosudio tužiocu, konačno predlaže da ovaj sud zahtjev uvaži te presudu preinači u pobijanom dijelu na način da tužioca „odbije za dosuđene troškove“.

Tužilac u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan. Kao prvo, ističe da u ovom upravnom sporu nisu u pitanju troškovi Centra sami po sebi, nego troškovi koje je tuženi stvorio tužiocu zbog vođenja ovog postupka, a koji se svode na prikupljanje dokaznog materijala i dokumentacije koja je bila potrebna za pisanje tužbe, dakle u pitanju je izgubljeno vrijeme, „amortizacija“, izostanci s posla i slično. Upravo zbog ovih troškova je Centar uputio tuženog na tužioca, a tuženi da bi zanemario njega i izbjegao plaćanje, podnosi zahtjev za vanredno preispitivanje odluke koji je neblagovremen. Dalje iznosi da je neosnovan navod tuženog da u ovom upravnom sporu tužba nije sačinjena od strane Centra, jer je to suprotno sadržaju tužbe uz koju je dostavljeno i rješenje o odobravanju besplatne pravne pomoći broj 08/2.05/059-U-5/16 od 05.05.2016. godine sa priložima, koju tako sačinjenu tužbu je sud prihvatio donoseći zakonitu i pravilnu presudu. Dodaje da je tuženi bez razloga tužioca doveo u poziciju da vodi upravni spor onemogućivši mu troškove zdravstvene zaštite na koju, kao borac VRS, ima pravo jer spada u prioritetnu grupu, obzirom da je za stvaranje Republike Srpske dao nemjerljiv doprinos, što tuženi sada ignoriše. Predlaže da sud zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. ZUS, odlučeno je kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je predmet osporavanja od strane tuženog odluka nižestepenog suda iz stava 2. izreke pobijane presude kojom je odlučeno o troškovima upravnog spora na način da je tuženi obavezan da tužiocu na ime naknade troškova upravnog spora isplati iznos od 750,00 KM.

Pobijana odluka suda o troškovima upravnog spora nije pravilna, odnosno prilikom njenog donošenja nižestepeni sud je načinio povrede koje su od uticaja na zakonito rješavanje stvari. Kao prvo, sud je u uvodu pobijane presude naveo da tužioca u ovom upravnom sporu zastupa Centar, što nije tačno, jer u konkretnom slučaju tužiocu nije odobrena besplatna pravna pomoć u svrhu zastupanja na sudu u smislu odredbe člana 5. stav 1. tačka g) Zakona besplatnoj pravnoj pomoći („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 120/08, 89/13 i 63/14 - u daljem tekstu Zakon besplatnoj pravnoj pomoći), već isključivo za sastavljanje pismena - tužbe radi poništenja upravnog akta u postupku pred Okružnim sudom u Bijeljini u smislu odredbe člana 5. stav 1. tačka v) istog zakona, što doslovno proizilazi iz tačke 1. rješenja Centra o odobravanju besplatne pravne pomoći tužiocu broj 08/2.05/059-U-5/16 od 05.05.2016. godine, koje je uredno priloženo uz tužbu.

Iz ovog je jasno da je tačan navod tuženog da tužioca u ovom upravnom sporu nije zastupao Centar u u smislu odredbe člana 5. stav 1. tačka g) Zakona besplatnoj pravnoj pomoći, što se odnosi na zastupanja na ročištima, raspravama, na prijem sudskih pismena i druge radnje u postupku pred sudom, ali je netačno da troškova upravnog spora uopšte nije bilo, jer je taj navod suprotan ispravama sudskog spisa. Troškova je bilo, a isti se odnose na sastav podneska (tužbe) u upravnom sporu koju je pod poslovnim brojem ... dana 05.05.2016. godine sačinio Centar, koji je u tužbi, suprotno svom izjašnjenju od 12.01.2017. godine, upravo potraživao te troškove u ukupnom iznosu od 750,00 KM, precizirajući da se zahtjev odnosi na sastavljanje podneska - tužbe po Tarifnom broju 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05 - u daljem tekstu: Tarifa) 300 bodova ili

600,00 KM, sa paušalom po Tarifnom broju 12. (25%) ili 150,00 KM, a za čije dosuđivanje su bili ispunjeni uslovi u smislu odredbe člana 49a. stav 1. ZUS, ali ne na način kako je to učinio nižestepeni sud stavom 2. izreke pobijane presude.

Sud je obavezao tuženog da te troškove isplati tužiocu, a takvo odlučivanje je u direktnoj suprotnosti sa odredbom člana 23. stav 2. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći koja propisuje da se troškovi zastupanja Centra obračunavaju po Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata i predstavljaju prihod budžeta Republike Srpske. Dakle, ovi troškovi, sastav tužbe od strane Centra za stranku koja uspije u sporu, nisu prihod stranke kojoj je odobrena besplatna pravna pomoć i ne pripadaju stranci lično, niti se njoj dosuđuju, kako je to pogrešno učinio nižestepeni sud, nego pripadaju Centru, a uplaćuju se na račun, odnosno u korist budžeta Republike Srpske, što je u konačnom trebalo biti navedeno u izreci pobijane presude, a sa čim bi se izbjegle dileme oko toga na čiji račun će se uplatiti ova sredstva.

Konačno, u tački 3. rješenja Centra o odobravanju besplatne pravne pomoći tužiocu broj 08/2.05/059-U-5/16 od 05.05.2016. godine je navedeno da je korisnik prava na pravnu pomoć (ovdje tužilac) saglasan da se troškovi postupka za pruženu besplatnu pravnu pomoć koje plaća protivna stranka koja je izgubila spor, uplaćuju na račun budžeta Republike Srpske što je posebno označeno u sudskoj ili odluci drugog organa, a što je sve morao imati u vidu sud prilikom odlučivanja o troškovima ovog upravnog spora.

Kada se tome doda i okolnost da odluku o visini dosuđenih troškova nižestepeni sud uopšte nije obrazložio pozivom na relevantne odredbe Tarife, proizilazi da je donio nezakonitu odluku koja iz prednjih razloga, shodno odredbi člana 191. stav 2. do 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), u vezi sa odredbom člana 48. ZUS, ne može ostati na pravnoj snazi.

U tom smislu još treba dodati da je iz prethodno iznesenih razloga neosnovana tvrdnja tužioca (koji potvrđuje da mu je tužbu sačinio Centar) da ovaj dosuđeni iznos pripada lično njemu, kako je sud i odlučio, jer je on navodno imao troškova vezanih za prikupljanje dokumentacije, obzirom da zahtjev za nadoknadu tih troškova nije ni podnesen uz tužbu, pa isti nisu ni bili predmet odlučivanja od strane suda. Neosnovan je i navod tužioca da je zahtjev tuženog za vanredno preispitivanje neblagovremen, jer iz sudskog spisa nesporno proizilazi da je podnesen u okviru roka od 30 dana od dana prijema presude, propisanog odredbom člana 36. stav 1. i 2. ZUS.

Iz prednjeg proizilazi da je odluka o troškovima upravnog spora iz stava 2. izreke pobijane presude nezakonita u smislu odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu člana 40. stav 1. i 2. istog zakona, zahtjev tuženog uvažava, presuda ukida u pobijanom dijelu i predmet vraća na ponovno suđenje nižestepenom sudu, u kojem će isti otkloniti nedostatke na koje je ukazano ovom presudom.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otppravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić